

VANTAA

Varhaiskasvatussuunnitelma Kanniston päiväkoti

Vantaan opetuslautakunta 25.11.2013

Sisällys

1	Johdanto	2
2	Opetussuunnitelman lähtökohdat	3
2.1	Varhaiskasvatuksen arvot Vantaalla	3
2.2	Varhaiskasvatuksen arvot Kanniston päiväkodissa	3
2.3	Kasvattajuus ja lapsikäsitys.....	5
2.3.1	Kasvattajuus	5
2.3.2	Lapsikäsitys	5
3	Lasten puheenvuoro	5
4	Yhteistyö perheiden kanssa	6
5	Työ lasten parissa	7
5.1	Kieli vuorovaikutuksen perustana	7
5.2	Lasten oma yhteisö ja kulttuuri	8
5.3	Päivän kulku ja omatoimisuus	9
5.3.1.	Ruokailu.....	9
5.3.2.	Ulkoilu	9
5.3.3.	Lepo	9
5.3.4.	Hygienia.....	9
5.4	Lapselle ominaiset tavat toimia	9
5.4.1	Lasten leikki	9
5.4.2	Tutkiminen.....	10
5.4.3	Liikkuminen.....	10
5.4.4	Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen	11
5.5	Oppimistoimintojen organisointi	11
5.6	Moninaisuus varhaiskasvatuksessa	12
5.6.1	Kasvun ja oppimisen tuki	12
5.6.2	Monikulttuurisuuden kohtaaminen	12
5.6.3	Uskonto- ja katsomuskasvatus	13
5.7	Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys	13
5.8	Varhaiskasvatuksen toimintamuodot.....	14
5.8.1	Esiopetuksen järjestäminen.....	14
6	Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi	15
6.1	Toiminnan arviointi.....	16
6.1.1	Varhaiskasvatustoiminnan ja työyhteisön toimintatapojen arviointi	16
6.1.2	Varhaiskasvatusympäristön arviointi	16
6.1.3	Lasten ja vanhempien osallisuus arvioinnissa	16
7	Kumppanuudet ja yhteistyöverkostot	17
7.1	Yhteistyötahot ja kumppanuudet.....	17
7.2	Varhaiskasvatuksen ja lastenneuvolan yhteistyö	17
7.3	Esiopetuksesta kouluun	18

7.4	Lasten kehitystä ja vanhemmuutta tukevat kumppanit	18
7.5	Lasten kasvatusta ja opetusta tukevat kumppanit	18
8	Hyvinvointityö ja oppilashuolto	19
9	Varhaiskasvatuksen viestintä	20

1 Johdanto

Kanniston päiväkoti sijaitsee Länsi-Vantaalla, Kannistossa, voimakkaasti kasvavassa kauniissa maalaismaaisessa. Päiväkoti on avattu vuonna 2011. Samassa rakennuksessa toimivat koulu, nuoriso- ja vapaa-aikapuoli ja hammashoitola. Rakennus, jonka ovat suunnitelleet Linja-arkkitehdit, on saanut kansainvälistäkin huomiota erittäin upean arkkitehtuurinsa ansiosta.

Päiväkodissa on paikkoja noin sadalle lapselle. Talossa toimii kuusi lapsiryhmää: Vaahterat, Katajat, Pihlajat, Kuuset, Tammet ja Koivut. Päiväkodissa järjestetään varhaiskasvatusta ja esiopetusta. Päiväkodissa työskentelee noin 20 alan koulutuksen omaavaa innostunutta ammattilaista.

Vantaalla varhaiskasvatuksen opetussuunnitelmasta käytetään nimitystä varhaiskasvatussuunnitelma. Päiväkotimme varhaiskasvatussuunnitelma pohjautuu Vantaan varhaiskasvatussuunnitelmiin, valtakunnalliseen Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin ja Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin. Lisäksi suunnitelman toteuttamista ja kehittämistä ohjaa lainsäädäntö. Jokainen toimintayksikkö laatii itselleen varhaiskasvatussuunnitelman, joka tuo näkyväksi päiväkodin arkea ja tapaa toimia.

Kanniston päiväkodissa yksikön ensimmäisen varhaiskasvatussuunnitelman työstäminen alkoi lokakuussa 2012. Työstämisprosessiin osallistuivat kaikki kasvattajat ja jokaisella on ollut mahdollisuus vaikuttaa laadittuun tekstiin. Työyhteisön jäsenet ovat siis yhdessä koonneet tähän suunnitelmaan ne arvot, toimintatavat ja ajatukset, jotka haluamme näkyvän arjessamme. Lasten kehityksen ja oppimisen tukeminen on kuitenkin prosessi, jossa työyhteisöt voivat oppia jatkuvasti lisää. Tämän varhaiskasvatussuunnitelman tarkoitus on siis olla arjessa mukana elävä työväline, jota päivitämme tarvittaessa.

Varhaiskasvatusta toteutetaan hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuutena, jossa eri alueet painottuvat eri tavoin lapsen iän mukaan. Mitä pienempi lapsi on, sitä suurempi osa vuorovaikutuksesta tapahtuu perushoitotilanteissa. Hyvällä kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuudella edistetään lapsen myönteisen minäkuvan syntymistä, lapsen ilmaisu ja vuorovaikutustaitoja sekä ajattelun kehittymistä. Kaikki Kanniston päiväkodin toiminta perustuu suunnitelmallisuuteen ja tavoitteellisuuteen. Suuri osa lapsen oppimisesta tapahtuu leikin kautta. Kasvattajilta edellytetään vahvaa ammatillista tietoisuutta sekä hyvää yhteistyötä vanhempien kanssa.

Kannistossa koko talo kasvattaa!

2 Opetussuunnitelman lähtökohdat

Varhaiskasvatuksen visio 2020

Vantaan varhaiskasvatus on edelläkävijä lasten hyvinvoinnin, oppimisen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden rakentajana.

Vantaan varhaiskasvatuksen slogan:
”Vantaalla vekara viihtyy ja vaikuttaa”

Varhaiskasvatuksen toiminta-ajatus

Vantaan varhaiskasvatus ja sen osaava henkilöstö on sitoutunut toiminnallaan edistämään lasten hyvinvointia ja oppimista sekä yhteisöllisyyden ja kestävän kehityksen rakentumista lasten ja perheiden arjessa

2.1 Varhaiskasvatuksen arvot Vantaalla

Innovatiivisuus

Innovatiivisuus tarkoittaa kykyä tuottaa Vantaalle uusia hyödyllisiä muutoksia, toimia suunnannäyttäjänä ja rohkeutta etsiä uusia entistä parempia tapoja järjestää palveluja kuntalaisen hyväksi.

Kestävä kehitys

Kestävä kehitys tarkoittaa hyvien elinmahdollisuuksien turvaamista nykyisille ja tuleville sukupolville. Ratkaisussa ja päätöksenteossa huomioidaan ekologiset näkökulmat ja oikeudenmukaisuus sekä pidetään talous tasapainossa.

Kestävän kehityksen ulottuvuudet ovat ekologinen, taloudellinen, kulttuurinen ja sosiaalinen. Perusajatuksena on, että ekologiselle kestävyydelle luodaan edellytykset sosiaalisin, kulttuurisin ja taloudellisin keinoin.

Yhteisöllisyys

Yhteisöllisyys tarkoittaa kuntalaisen osallisuuden ja aktiivisuuden edistämistä, syrjäytymisen ehkäisyä sekä osallistumista yhteisten tavoitteiden saavuttamiseen.

2.2 Varhaiskasvatuksen arvot Kanniston päiväkodissa

Näin varhaiskasvatuksen arvot näkyvät meillä Kannistossa.

Innovatiivisuus

Tarkastelemme ja arvioimme jatkuvasti toimintatapojamme ja kehitämme sitä kautta toimintaamme. Uskallamme kokeilla uusia toimintatapoja ja kertoa toisillemme saamistamme ideoista. Uskallamme myös erehtyä ja epäonnistua ja oppia siitäkin, arjessa pidämme yllä iloista ja positiivista mieltä.. Kehittämisen painopisteinä ovat tällä hetkellä koko toiminta-ajan kattava pienryhmätoiminta sekä kokonaisvaltainen leikki kaikissa muodoissaan.

Kestävä kehitys

Kulttuurinen: Pidämme yllä suomalaista kulttuuriperinnettä ja kunnioitamme samalla myös päiväkotimme monikulttuurisuutta. Suomalaisen kulttuuriperinteen vaaliminen näkyy mm. juhlien vietossa. Monikulttuuri-

suutta kunnioitamme tutustumalla eri kulttuureihin esimerkiksi vieraskielisten laulujen kautta. Myös lasten omalla kulttuuriperinteellä on suuri merkitys. Tuemme lasten omaa kulttuuriperinnettä luomalla hyvät edellytykset lasten leikeille ja olemalla kiinnostuneita lasten leikeistä ja niihin liittyvistä elementeistä ja ilmiöistä. Kulttuuriperinteen ja eri kulttuurien kunnioittamisen lisäksi on tärkeää luoda myös uutta, päiväkotimme omaa toimintakulttuuria. Oman toimintakulttuurin luomisessa mietimme toimintamme lähtökohdista käsin mitä asioita haluamme toiminnassamme säilyttää ja mitä haluamme muuttaa. Kokeilevalla asenteella ja aidolla innostuksella toiminnan kehittämiseen on tässä merkittävä rooli.

Sosiaalinen: Toistemme ja itsemme kunnioittaminen on toimintamme lähtökohta. Suhtaudumme arvostavasti, avoimesti ja tasa-arvoisesti kaikkia kohtaan. Olemme avoimessa vuorovaikutuksessa niin päiväkotimme sisällä kuin yhteistyötahojemme kanssa. Kannamme vastuuta oman toimintamme kautta laadukkaasta varhaiskasvatuksesta Vantaalla.

Ekologinen kehitys: Toimimme luontoa kunnioittaen. Havainnoimme ja seuraamme vuodenaikojaa ja tutkimme luonnon ilmiöitä. Käymme lasten kanssa säännöllisesti metsäretkillä ja lähiympäristössä. Retkillä tuemme lasten luonto- ja ympäristösuhteen kehittymistä luomalla myönteisiä tunnekokemuksia ja elämyksiä luonnosta.

Säästämme ja kierrätämme päiväkodissamme kaiken mahdollisen mm. askartelumateriaaliksi ja leikkivälineiksi. Hankinnoissa huomioimme materiaalien kestävyys ja laadun. Ohjaamme lapsia kierrättämään ja käyttämään materiaaleja säästeliäästi sekä huolehtimaan yhteisistä tavaroista ja -tiloista.

Taloudellisuus: Suunnittelemme tarkasti resurssimme ja hankintamme. Kiinnitämme valinnoissamme huomiota lasten turvallisuuteen, henkilökunnan työolosuhteisiin, tarvikkeiden monikäyttöisyyteen, viihtyvyyteen, tuotteiden käyttöikänsä ja ympäristöystävällisyyteen. Käytämme resurssejamme ja hankintojamme suunnitelmallisesti, oikea-aikaisesti ja joustavasti. Pidämme koko henkilökuntaa ajan tasalla talouden tilanteesta ja eri ratkaisujen vaikutuksesta talouteen.

Yhteisöllisyys

Käymme työyhteisönä säännöllisesti läpi päiväkotimme arvoja, tavoitteita, toimintatapoja ja toimintaperiaatteita. Sitoudumme yhdessä sovittujen asioiden noudattamiseen ja palaamme säännöllisesti henkilökuntapalaverissa tarkistamaan kuinka olemme pysyneet yhdessä sovituissa asioissa ja mitä sovimme jatkoa ajatellen.

Lasten osallisuus päiväkotimme toiminnassa on tärkeää. Lapset vaikuttavat mahdollisimman paljon kaikkeen, niin varhaiskasvatusympäristön, toimintatapojen kuin toiminnan sisältöjen suunnitteluun ja muokkaamiseen.

Arvostamme ja vahvistamme vanhempien kasvatusvastuuta ja – oikeutta. Pyrimme aktivoimaan vanhempien roolia toiminnan ideoinnissa. Päiväkotiryhmät tekevät tiivistä yhteistyötä keskenään ja toimintaa toteutetaan yli ryhmärajojen.

2.3 Kasvattajuus ja lapsikäsitys

2.3.1 Kasvattajuus

Päiväkotimme on paikka jossa välitetään toisistamme, kannustetaan ja tuetaan ja välillä uskalletaan hullutellakin, mutta töitä kyllä tehdään tosissaan. Kannistossa noudatetaan yhteisiä arvoja sekä toimintaperiaatteita, joiden pohjalta lapsen kasvua ja oppimista tuetaan. Hyvään kasvattajuuteen kuuluu pedagoginen suunnitelmallisuus, oman työn arviointi, kehityskeskustelut sekä itsensä kehittäminen ja kouluttaminen säännöllisesti. Jokainen tekee työtä ammattitaitoisesti antaen oman persoonallisuutensa myös näkyä ja samalla kunnioittaen ja arvostaen muiden työtä. Omien kokemusten ja tietojen jakaminen työyhteisölle sekä tiimille on ensisijaisen tärkeää, jotta jokainen pystyy kehittymään omassa työssään. Kasvattajat luovat omalla kiireettömällä toiminnallaan hyvän ja turvallisen ilmapiirin, jossa lapset voivat kokea olevansa hyväksyttyjä ja arvokkaita. Kasvattajan tehtävänä on järjestää lapselle mahdollisimman monipuolista elämyksellistä toimintaa, aina lapsen ikä- ja kehitys huomioiden.

Lasta kohtaan osoitetaan herkkyyttä, ymmärtämystä, lämpöä ja kiinnostusta. Lapsen ajatuksia kunnioitetaan ja hänen kysymyksiinsä ja tunnetiloihinsa vastataan. Lasta kannustetaan omatoimisuuteen ja hänelle annetaan aitoa positiivista palautetta. Lapsia yksilöllisesti huomioimalla pystymme luomaan heille kykyä selviytyä kasvamisen tuomista haasteista. Lapsen ystävyyssuhteita tuetaan ja niiden jatkuvuus pyritään turvaamaan. Vanhempien kanssa tehdään kaikkia arvostavaa yhteistyötä, kasvatuskumppanuuden merkeissä. Kasvatamme ja elämme yhdessä lapsen rinnalla, tukien lasta kohti tulevaa; koulua sekä itsenäistä elämää varten.

2.3.2 Lapsikäsitys

Kannistossa näemme lapset tasavertaisina ja kokonaisina. Haluamme tukea ja kannustaa lasta näkemään ja vahvistamaan omia hyviä puoliaan. Lapsen annamme olla lapsi ja mahdollistamme sen, että hän saa ja voi toimia itselleen ominaisella tavalla. Päiväkotitoiminnassa muistamme lapsen oikeuden itselleen merkityksellisiin ja tärkeisiin asioihin. Silloin hän kokee tulleen kuulluksi ja nähdyksi sekä sitä kautta hyväksytyksi. Jokainen lapsi on yksilö, hän kehittyy ja kasvaa omaan tahtiinsa. Lapsi on aktiivinen toimija, joka on kiinnostunut, innostunut ja utelias oppimaan uutta. Aikuinen on esimerkki jota lapsi jäljittelee ja sen jälkeen kokeilee itse. Lapsi oppii vuorovaikutuksessa aikuisten ja toisten lasten kanssa, pienempi seuraa isomman perässä. Päiväkodissa lapsi oppii taitoja, joita tarvitsee koko elämänsä ajan, koulussa, ja aikuisena työelämässä. Annamme lapselle onnistumisen kokemuksia, joiden kautta vahvistamme lapsen itsetuntoa, muistamme lasta positiivisella palautteella onnistumisen jälkeen ja tuemme tarpeen mukaan vielä harjoittelemista vaativissa asioissa. Mahdollistamme myös sukupuolirooleista poikkeavat käsitykset eli tytöt voivat leikkiä niillä välineillä jotka heitä itseään kiinnostavat, vaikkapa autoilla/ rakentaa legoilla ja pojat tietenkin myös oman mielenkiintonsa mukaisesti esimerkiksi leikkiä nukeilla/ kotileikkiä. Lapsen kiinnostuksen kohteita ei ohjata ja rajata heidän sukupuolensa mukaisesti. Kohtelemme tyttöjä ja poikia yksilöinä, joilla kaikilla on erilaisia kiinnostuksen kohteita. Tällöin voidaan tukea lapsen kasvua ja opettaa lapsia kunnioittamaan erilaisia ihmisiä. Siispä tiedostamme, tunnistamme, kyseenalaistamme ja haastamme sukupuolittuneet käytännöt kasvatuksessa ja näin vähennämme yhteiskuntamme epätasa-arvoa

3 Lasten puheenvuoro

Lapsi tarvitsee kokemuksia siitä, että hän omalla toiminnallaan voi vaikuttaa omaan ja lapsiryhmän hyvinvointiin. Kanniston päiväkodissa lasten osallisuus on tärkeässä roolissa, ajattelemme lapsilähtöisesti. Lapset

saavat itse vaikuttaa tekemiinsä ja ympäristöönsä. Lapsia kuunnellaan ja heidän ajatukset ja mielipiteet otetaan huomioon tasa-arvoisesti ja lapset saavat huomata, että heidän mielipiteensä todella vaikuttavat arkeen. Kasvattajan havainnot lapsista auttavat ymmärtämään heidän aloitteitaan, niin sanallisia kuin sanattomiaakin. Työkaluina käytämme muun muassa haastattelua, havainnointia, dokumentointia, arviointia ja palautetta.

Lapsi kohdataan aidosti ja oikeasti ja kuunnellen. Heitä kannustetaan ilmaisemaan omia näkemyksiään. Lasten kuuleminen auttaa lasta tekemään oman maailmansa näkyväksi sekä vahvistaa lapsen itsetuntoa ja -luottamusta. Toimintaympäristö luodaan lapsiystävälliseksi ja mahdollisuuksia tarjoavaksi, jotta lasten osallisuus mahdollistuu. Lasten kuulemisen lisäksi kasvattaja on mukana toteuttamassa lasten ideoita, ehdotuksia ja toiveita.

Vuosittaisissa varhaiskasvatus-, esiopetus- tai valmistavan opetuksen keskusteluissa lapsen asioihin syvennytään yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa. Lapsi osallistuu lapsikohtaisen suunnitelman laatimiseen omien edellytystensä mukaisesti. Lapsen näkemyksiä kuullaan ennen vasu -keskustelua ja lisäksi lapsi voi osallistua huoltajien ja kasvattajien yhteiseen tapaamiseen.

Lasten arjen näkyväksi tekemisessä käytämme apuna kameraa, vasukansioita ja videointia.

Lapsen osallistuminen:

Olla mukana aikuisen suunnittelemassa tuokiossa.

Lapsen osallisuus:

Olla mukana ja vaikuttamassa tuokion sisältöön

4 Yhteistyö perheiden kanssa

Onnellinen, tasapainoinen, hyvinvoiva lapsi on meidän kaikkien yhteinen tavoite. Hyvinvoinnin perusedellytys on turvallinen ja rakastava suhde omiin vanhempiin – se on lapsen kasvun ja kehityksen alkujuuri – ja tätä pyrimme tukemaan kaikin mahdollisin tavoin. Kasvatuskumppanuus on päiväkodin henkilökunnan ja lapsen vanhempien sitoutumista lapsen kasvun ja hyvinvoinnin turvaamiseen. Tavoitteena on toimia niin, että jokaisen lapsen kyvyt elää omaa, hyvää elämää vahvistuvat ja että jokainen perhe näkisi itsensä ainutkertaisena. Parhaiten voimme tukea lapsen kehitystä myönteiseen suuntaan, kun laadimme vanhempien kanssa yhteiset sopimukset ja arvot – toinen toistamme tukien ja kunnioittaen. Päiväkodin henkilökunta onnistuu tehtävässään kun muistaa kuunnella herkin korvin vanhempia. Vanhemmat ovat lapsensa tärkeimpiä ihmisiä ja parhaita asiantuntijoita. Haluamme luoda tasavertaisen ja ehdottoman luottamuksellisen suhteen kaikkiin perheisiin – ja näin toimia kaikkien lasten parhaaksi.

Uuden perheen aloittaessa päivähoidon, ensikohtaaminen on tärkeässä roolissa. Tapaamiseen varataan riittävästi aikaa jotta kaikki tärkeät asiat voidaan käydä kiireettömästi läpi. Vanhemmat täyttävät Lapsi kotioiloissa- kaavakkeen etukäteen kotona, joka käydään sitten päiväkodissa yhdessä henkilökunnan kanssa läpi. Keskustelun tarkoituksena on välittää henkilökunnalle tietoa lapsesta ja perheen varhaiskasvatukseen liittyvistä odotuksista ja toiveista.

Aikuisten luottamuksellinen ja avoin yhteistyö antaa lapselle mallin hyvästä yhteistyöstä. Haluamme olla helposti lähestyttäviä ja toimia niin, että puolin ja toisin voimme ottaa rohkeasti aratkin asiat esille. Päivittäisissä keskusteluissa muistamme myös ilon ja huumorin. Avoimuus, vuorovaikutus ja hyvä tiedonkulku ovat edellytys toimivalle yhteistyölle. Arvostamme vanhemmilta saatua palautetta suuresti ja keräämmekin sitä säännöllisesti eri keinoin. Jokaisen perheen kanssa käydään kerran vuodessa kasvatuskeskustelu, jossa laaditaan yhdessä vanhempien ja lapsen kanssa lapsikohtainen varhaiskasvatus- tai esiopetussuunnitelma, jota arvioidaan säännöllisesti vuosittain tai tarpeen vaatiessa useammin. Lapsen suunnitelmat ovat lapsuutta arvostavia ja lasta kannattelevia positiivisia työvälineitä, joissa lapsi, huoltajat ja kasvattajayhteisö yhteistyössä tu-

kevat lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Lapsen varhaiskasvatuksen suunnitelman tavoitteena on ohjata ja kehittää kasvattajien pedagogista työtä ja ammatillisuutta sekä tukea huoltajia kasvatustehtävässä.

Vanhempainiltoja järjestämme syksyllä ja aina tarpeen mukaan, niissä on hyvä jakaa tietoa ja herättää yhteisiä keskusteluja. Lisäksi ryhmät tiedottavat toiminnastaan sähköisesti vanhemmille viikko- tai kuukausikirjein. Yhteistyötä teemme myös erilaisten tapahtumien ja juhlien myötä, esim. kevät- ja joulujuhla sekä muut juhlut ja tapahtumat. Henkilöstö tukee myös vanhempien mahdollisuuksia verkostoitua keskenään ja osallistua varhaiskasvatuksen yhteiseen suunnitteluun ja arviointiin.

5 Työ lasten parissa

5.1 Kieli vuorovaikutuksen perustana

Leikillä ja saduilla on varhaislapsuudessa erityinen merkitys lapsen kielen kehitykselle ja maailmankuvan syntymiselle. Lapsella on luontainen taipumus sanoilla leikittelyyn. Iloiset riittelyt ja hassut merkityksettömät sanat ja kielellä leikittely ohjaavat lapsen huomiota merkityksestä kielen muotoon ja harjaannuttavat kielellisen tietoisuuden aluetta. Lapset pitävät aina myös tarinoista. Lapsen itsensä keksimät tarinat sekä luova toiminta kasvattajan kertomien satujen ja tarinoiden pohjalta rikastavat mielikuvitusta, kasvattavat luottamusta omiin kykyihin ja jatkuvaan itsensä ilmaisemiseen. Kirjallisuuden eri lajit kuuluvat alusta lähtien lasten elämään. Ne tutustuttavat lasta monipuolisesti ympäröivään maailmaan sekä kielen rikkauksiin, ja harjoittavat kuuntelu- ja keskittymistaitoja. Runksas kirjojen, satujen ja tarinoiden monipuolinen käyttö kuuluvat päiväkotimme arkeen.

Kielen oppiminen on aina luova ja persoonallinen prosessi, jossa jäljittelyllä on tärkeä merkitys. Aikuis- ja vertaissuhteissa lapset oppivat kulttuurisia ja sosiaalisia tapoja ja kommunikaatiomalleja. Vuorovaikutuksessa lapsi oppii kyselemään ja luokittelemaan asioita käsittein. Vuorovaikutuksessa vahvistuu myös lapsen myönteinen minäkuva ja itsensä hyväksyminen. Kielen oppimisessa sanavarasto karttuu, kuulonerottelukyky vahvistuu ja lapsi oppii vastaanottamaan kielellisiä ohjeita. Kielen merkitys on keskeinen kun lapsi on kiinnostunut ympäristöstään ja rakentaa kuvaa ympäröivästä maailmasta ja paikastaan siinä. Kielen tehtävä ajattelutoimintojen tukena korostuu lapsen kasvaessa, jolloin se liittyy ongelmanratkaisuun, loogiseen ajatteluun, vuorovaikutukseen ja kuvitteluun. Kielen hallintaan liittyvät valmiudet ovat perustana oppimisvalmiuksille.

Päivittäiset toimintarutiinit opettavat lapsille eri tilanteisiin liittyvää kieltä. Kasvaessaan lapset liittävätkin leikissään kielen toimintaan, jolloin omien kokemusten, erityisesti leikin, merkitys kielen oppimisessa

korostuu. Kielen avulla lapset muotoilevat leikkinsä tarkoitusta, kuvailevat sen etenemistä ja säätelevät suhteitaan.

Kanniston päiväkodissa pidetään tärkeänä kielen kehitykselle suotuisaa ilmapiiriä. Arjen tilanteita rikastetaan käyttämällä ilmeikäästä ja kuvailevaa kieltä. Lapsi omaksuu aikuisilta mallin kielen ja käsitteiden käyttämisestä sekä vuorovaikutuksessa olemisesta. Kaikkien tehtävänä on jatkuvasti kehittää herkkyyttään kuunnella lasta ja kohdata lapsi mahdollisimman aidosti ja läsnä olevana vuorovaikutustilanteissa. Näin toimien muodostamme selvimmän käsityksen lapsen tarpeista ja voimme tukea lasta tietoisesti puheen ymmärtämisessä ja itsenäisessä tuottamisessa. Kasvattajat huolehtivat kielen kehittymisen havainnoimisesta ja dokumentoimisesta.

Kannistossa lasta myös ohjataan tietokoneiden, television, dvd:n sekä pelien oikeanlaiseen käyttöön.

5.2 Lasten oma yhteisö ja kulttuuri

Lapsi syntyy ja kasvaa tietyssä kulttuurisessa ympäristössä. Jokaisen lapsen suhdeverkosto muodostuu ainutlaatuisiksi ja yksilöllisiksi. Lapsen kehitys tapahtuu vuorovaikutuksen kautta. Lapsen kehitystä ei siis voi tutkailla tai ymmärtää ottamatta huomioon hänen ympäristöään ja erityisesti ihmissuhteitaan. Lapsi kehittyy läheisten suhteiden tukemana ja ne muodostavat lapsen tärkeimmän kehityksen kontekstin. Siten lapsen suhdetta niin vanhempiin, kasvattajiin kuin muihin lapselle tärkeisiin ihmisiin tulisi vaalia.

(Niin ainutlaatuinen, Kaskela & Kronqvist 2007)

Lapsi kokee kuuluvansa yhteisöön, jos hänellä on siellä paikka, hän on tärkeä ja hän näkyy ja kuuluu. Jokaisen Kannistossa päivähoidossa olevan lapsen tulee voida kokea, että hänellä on oma paikka ja tila ryhmässä. Parhaimmillaan päivähoidossa edistetään hyvää lapsuutta mahdollistamalla lapsen näkökulma lasten itse tuottaman kulttuurin ja osallisuuden muodossa. Osallisuus on tunne ja kokemus siitä, että on hyväksytty ja kuuluu omaan yhteisönsä. Lapsen kuulumista ja tärkeyden tunnetta voidaan lisätä sillä että hänen työtään, tekemisiään, ajatuksiaan ja olemistaan arvostetaan. Sillä miten lapsen jälki näkyy ympäristössä, on suuri merkitys kuulumisen tunteelle. Kuulumisen ja osallisuuden jäljet kulkevat lapsen mukana vuosien ajan. Lapsen sosiaalisen vuorovaikutuksen kaksi perustarvetta ovat: tarve saada ilmaista itseään ja tarve tulla ymmärretyksi ja hyväksytyksi.

Kannistossa aikuiset luovat turvalliset rajat, joiden sisällä lapsi vaikuttaa ja saa toteuttaa itseään omien edellytystensä mukaan. Kannistossa tuemme sellaista kulttuuria, jossa lapset saavat olla omia itseään loukkaamatta tai väheksymättä toista. Lapsia opetetaan tulemaan kaikkien kanssa toimeen. Kannustetaan tutustumaan uusiin kavereihin, joiden seurassa voi oppia uusia asioita, ja leikki voi rikastua. Lasten on lupa välillä myös "hömpsöttää", aikuinen rajaa "hömpsöttelyä" tilanteissa, joissa se voi aiheuttaa vaaratilanteita tai häiritsee esim. tuokiota tai pukemista.

Lapsille annetaan mahdollisuus vaikuttaa oppimis- ja leikkiympäristöön sekä virikkeisiin, aikuisella on kuitenkin vastuu monipuolisesta toiminta- ja leikkitarjonnasta. Aikuisen tehtävä on rikastuttaa lasten omaa kulttuuria tuomalla virikkeitä monipuolisesti mm. retkien, materiaalien, tuokioiden ja lelujen kautta. Lasten kaverussuhteita tuetaan yli ryhmärajojen esim. pihalla ja talon yhteisillä hetkillä. Pyrimme olemaan kerran vuodessa aktiivisesti mukana minivaikuttajaviikolla, jolloin panostamme erityisesti saamaan lasten oman äänen ja näkökulman kaikkeen toimintaan mukaan.

5.3 Päivän kulku ja omatoimisuus

Varhaiskasvatus koostuu perushoidosta, kasvatuksesta ja opetuksesta. Perushoidolla tarkoitamme lapsen erilaisten tarpeiden tyydyttämistä; ruokailua, lepoa, hygieniää ja ulkoilua. Kaikki perushoito on suunniteltua ja kasvatuksellista toimintaa. Perushoitotilanteet luovat pohjan päivittäiselle toiminnallemme. Päiväjärjestyksen avulla lapsella on selkeä kuva päivän kulusta. Hyvällä perushoidolla takaamme hänelle laadukkaan ja turvallisen kasvualustan. Hyvinvoivan lapsen on helppo ihmetellä, tutkia ja oppia uusia asioita.

Kannistossa panostamme pienryhmätoimintaan, se helpottaa päivän kulkua eri toiminnoissa. Pienryhmä koostuu noin 4-7 lapsesta. Erilaiset arjen tilanteet kuten ruokailu, ulkoilu, pukeminen, ja leikki toteutetaan pienryhmissä. Suunnitelmallisuus ja ammatillisuus päiväkodin arjessa näkyvät joustamisena yllättävien tilanteiden varalta, silloinkin arki sujuu. Pienryhmässä aikuinen kohtaa lapsen yksilöllisesti, ikä- ja kehitystaso huomioiden. Pienryhmässä aikuisella on riittävästi aikaa olla läsnä lapsen päivässä. Kannistossa toimii myös erilaisia kerhoja, osa kerhoista tukee lapsen puheenkehityksen- ja vuorovaikutustaitojen oppimista sekä teemme myös projektiluontoista toimintaa.

5.3.1. Ruokailu

Päiväkodissa järjestämme lapselle kiireettömiä, miellyttäviä ja rauhallisia ruokailuhetkiä. Lapsi saa riittävät ja monipuoliset ateriat hoitopäivänsä aikana. Häntä kannustetaan maistelemaan erilaisia ruokia ja rohkaistaan totuttautumaan uusiin makuihin. Ohjaamme lasta omatoimiseen ruokailuun ja hyviin pöytätapoihin. Häntä kiitetään ja kannustetaan. Mahdolliset lapsen ruokailuongelmat ratkeavat päivähoidon ja kodin yhteistyöllä. Kannistossa isommat lapset ruokailevat päiväkodin ruokasalissa ja pienemmät omissa ryhmissä.

5.3.2. Ulkoilu

Ulkoilu ja liikkuminen ovat tärkeä osa lapsen hyvinvointia ja terveyttä. Pidämme ulkoilua tärkeänä osana päivittäistä toimintaamme. Säällä kuin säällä ulkoilemme ainakin kerran päivässä. Päiväkotimme piha on tehty turvallisesti ja virikkeelliseksi ympäristöksi liikkumiseen ja leikkiin. Aikuiset valvovat rajojen ja sääntöjen noudattamista. Säänmukainen varustus mahdollistaa mukavat ulkoiluhetket. Pukeutumis- ja riisumistilanteet ovat oivallisia oppimistilanteita. Lasta kannustetaan omatoimisuuteen askel kerrallaan. Näihin tilanteisiin varamme riittävästi aikaa niin että lapsi saa rauhassa kehittää taitojaan.

5.3.3. Lepo

Lepo on tärkeää lapsen psyykkiselle ja fyysiselle kehitykselle. Turvallinen ja rauhallinen lepoaika päivän aikana katkaisee touhut ja auttaa lasta jaksamaan vielä päiväkotipäivän jälkeenkin. Satuhetki ja rauhallinen musiikki rentouttavat isommankin päiväkotilaisen. Huomioimme lapsien yksilölliset unitarpeet ja kunnioitamme vanhempien näkemyksiä päivälevon suhteen. Kannistossa kaikki lapset eivät mene päivälevolle lepohuoneeseen vaan sadun kuuntelemispaikkoja ja rauhallisen leikin paikkoja on eripuolilla päiväkotiamme.

5.3.4. Hygieniä

Lapsen päiväkotipäivä alkaa käsien pesulla. Vähentääksemme ”pöpöjen” määrää käsienpesu on kaiken A ja O. Siisteyskasvatus aloitetaan jo pienestä pitäen. Aikuisten positiivinen tuki ja toisten lasten malli kannustavat lastasi oman kehon hallintaan ja luonnolliseen puhtauteen. Kiireettömyys ja pitkäjänteisyys wc-toimissa ja kuivaksi opettelussa tuottavat tulosta. Puhtaus on hyvä ja kaunis asia. On mukava näyttää siistiltä ja olla omatoiminen.

5.4 Lapselle ominaiset tavat toimia

5.4.1 Lasten leikki

Kannistossa leikki on varhaiskasvatuksen keskeisin lasten kehitystä ja oppimista tukeva toimintamuoto. Leikissä lapsen minäkuva, itsetunto ja taidot kehittyvät. Leikki vahvistaa myös lasten keskinäisiä suhteita ja vuorovaikutustaitoja. Leikissä lapset harjoittelevat valintojen tekemistä ja ongelmanratkaisutaitoja sekä käsittelevät tunteitaan ja kokemuksiaan. Arjen moninaiset tilanteet ja toiminnot tuottavat lapsille ideoita ja ajatuksia, jotka siirtyvät leikkeihin.

Päiväkodissämme lapsilla on mahdollisuus omaehtoiseen sekä yhdessä aikuisen kanssa suunniteltuun leikkiin. Lapset ja kasvattaja voivat luoda myös yhteisiä leikkimaailmoja, esimerkiksi sadun pohjalta, jolloin sekä lasten että kasvattajan osallisuutta tarvitaan. Lisäksi leikki näkyy ryhmän arjessa leikkilisenä vuorovaikutuksena sekä hassutteluna. Lupa leikkisyyteen ja huumoriin tukee yhteisöllisyyttä ja positiivista ilmapiiriä ryhmässä.

Kannistossa lasten leikille varataan riittävät tilat, välineet sekä aikaa ja rauhaa. Jokaisessa ryhmätilassa on mahdollista jakaa lapset pienempiin leikkiryhmiin. Tämän lisäksi päiväkodissämme on useampia pienryhmätiloja, kuten vesileikki-, verstaas- sekä muita pitkäkestoiseen leikkiin sopivia huoneita. Käytössämme on myös oma jumppasali sekä koulun liikuntasali, jota voimme myös hyödyntää. Kanniston piha on jaettu kahteen osaan, josta löytyy ulkoiluvälineet sekä pienille että isommille lapsille. Käytössämme on myös koulun urheilukenttä sekä ulkoliikuntavälineet, kuten kiipeilytelineet ja keinut. Lähimetsä mahdollistaa metsäretket sekä talvileikit, kuten mäenlaskun.

Leikki ja sen sisältö muotoutuvat lasten ikä- ja kehitystason sekä lasten kokemusten mukaan. Leikinomaiset työtavat monipuolistavat oppimistilanteita, lisäävät oppimisen iloa ja ylläpitävät motivaatiota. Kasvattaja ohjaa, tukee ja luo mahdollisuuksia monipuoliselle ja pitkäkestoiselle leikille sekä hyödyntää leikkiä pedagogisena menetelmänä. Kasvattajan tehtävät vaihtelevat leikin edellytysten luomisesta leikkiin osallistumiseen sekä leikin havainnoimiseen. Leikkiä havainnoimalla kasvattaja saa tietoa lasten kehitys- ja oppimisvaiheista sekä kiinnostuksen kohteista. Tätä tietoa hyödyntämällä hän voi ohjata lasten oppimista ja muuta toimintaa.

5.4.2 Tutkiminen

Lapsi on luontaisesti utelias itseään, toisia ja ympäröivää maailmaa kohtaan. Tutkiessaan lapsi tyydyttää uteliaisuuttaan ja kokee osallisuutta ympärillä olevaan maailmaan ja yhteisöön. Yrityksen, erehdyksen ja oivaltamisen kokemukset ylläpitävät ja vahvistavat lapsen oppimisen iloa. Kanniston päiväkodissa lapselle annetaan aikaa ja rauhaa ihmettelyyn, pohdintaan ja kysymyksiin. Hoiva-, kasvat- ja opetustilanteissa lasta innostetaan ja kannustetaan uusiin oivalluksiin ja kokemusten laajentamiseen lapsen kanssa yhdessä tutkien ja oppien. Lapsen käyttöön tarjotaan erilaisia lasten mielenkiintoa herättäviä materiaaleja ja välineitä. Kannistossa hyödynnetään erityisesti piha-alueita, lähiympäristöä ja luontoa sekä luonnon ilmiöitä. Lapsille annetaan mahdollisuus omakohtaisiin elämyksiin, kokemuksiin ja tutkimuksiin luontoretkillä. Havainnoidaan eläimiä, kasveja ja luonnonmuutoksia; samalla opetellaan kunnioittamaan ja vaalimaan luontoa.

5.4.3 Liikkuminen

Päivittäinen liikkuminen on hyvinvoinnin ja terveyden perusta. Liikkuessaan lapsi tutustuu itseensä, toisiin ihmisiin ja ympäristöön. Tietoisuus omasta kehosta ja sen hallinnasta luo pohjan terveelle itsetunnolle. Kanniston päiväkodissa annetaan lapsille mahdollisuus päivittäiseen monipuoliseen liikuntaan hyödyntäen sisätiloja, piha-alueita, urheilutiloja ja – alueita, ja ennen kaikkea luontoamme eri vuoden aikoina. Lapset tutustutetaan liikunnan eri lajeihin ja välineisiin, opastetaan oikeanlaiseen liikuntapukeutumiseen, lapsille kerrotaan terveistä elämäntavoista ja niiden merkityksestä. Lasta kannustetaan iloitsemaan ja nauttimaan omasta suorituksestaan, ryhmässä tapahtuvasta liikunnasta sekä toisen lapsen onnistumisesta. Lapsi totutetaan läpi elämän kestävään liikunnalliseen elämäntapaan.

5.4.4 Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen

Taiteelliset peruskokemukset syntyvät lapsen saadessa tutustua ja osallistua musiikkiin, kuvalliseen, taiteelliseen ja draamalliseen toimintaan, erilaisiin kädentahtoihin sekä kirjallisuuteen. Taidetta tekevän ja kokevan lapsen maailmassa on oppimisen iloa, taiteellista draamaa, muotoja, ääniä, värejä, tuoksuja, tunteita ja eri aistialueiden kokemusten yhdistelmiä. Lapsi nauttii taiteesta, taidoista ja ilmaisusta yksin ja ryhmässä. Tämä kehittää häntä niin yksilönä kuin ryhmän jäsenenä.

Kanniston päiväkodissa lapselle annetaan mahdollisuus kokea ja osallistua taiteen eri lajeihin. Lasta tutustutetaan ja ohjataan, mutta lapsen omalle mielikuvitukselle ja luovuudelle annetaan tilaa, aikaa ja rauhaa. Aikuinen kannustaa, rohkaisee ja arvostaa lapsen luovuutta, mm. antamalla lapselle mahdollisuuksia esiintyä ja esitellä tuotoksiaan. Lapsella tulee olla mahdollisuus esim. maalata, piirtää, soittaa, laulaa, rakentaa, näyttellä, tanssia, nikkaroida, askarrella, ommella, kuunnella ja keksiä satuja ja runoja. Kunnassa on varattu riittävät määrärahat materiaalien hankintaan sekä mahdollisuuksien mukaan määrärahaa myös erilaisten taiteilijoiden konsertteihin ja teatteriesityksiin. Lisäksi hyödynnetään oman kunnan näyttelyitä ja esiintyjä ja harrastajia.

5.5 Oppimistoimintojen organisointi

Lapsi on luonnostaan kiinnostunut uusista asioista ja haluaa oppia uusia taitoja. Oppiminen ei tapahdu koskaan ainoastaan päiväkodin oppimistilanteissa ja toimintatuokioilla vaan yhtä usein päivittäin toistuvissa arjen tilanteissa sekä ohjatuissa ja vapaissa leikeissä. Päivän kulku on suunniteltu tukemaan lasten oppimista ja siinä on huomioitu leikkien asettamat ajalliset edellytykset, riittävän ulkoilun turvaaminen sekä rauhallisen lepoajan järjestäminen. Kasvattajan vastuulla on huomata lapsen sen hetkiset kiinnostuksen kohteet ja herkkyyksikaudet ja suunnitella oppimista ja oppimisympäristöä niiden pohjalta yhdessä lapsen kanssa. Hyvä oppimis- ja toimintaympäristö ohjaa lapsen uteliaisuutta, mielenkiintoa ja oppimismotivaatiota sekä tukee hänen aktiivisuuttaan, omatoimisuuttaan ja luovuuttaan.

Kasvatus- ja oppimisympäristö muodostuu fyysisten, psyykkisten ja sosiaalisten tekijöiden kokonaisuudesta. Toiminnan lähtökohdaksi ovat lapsiryhmän ja yksittäisen lapsen tarpeet sekä toiminnan tavoitteet. Kanniston päiväkodissa on runsaasti tilaa ja pyrimme siihen, että ympäristö on viihtyisä ja turvallinen. Toivomme ympäristön herättävän oppimisenhalun ja uteliaisuuden uutta kohtaan, innostavan kokeiluun ja kannustavan lasta toimimaan ja ilmaisemaan itseään. Lapsilla on oman ryhmän tilojen lisäksi käytössään useita yhteisiä tiloja, joissa he voivat antaa mielikuvituksen lentää ja toteuttaa omia ideoitaan. Ryhmien tiloissa välineet ja materiaalit ovat lasten ulottuvilla niin, että he voivat vapaasti käyttää tarvikkeita ja työvälineitä omista touhuistaan sekä myös oppia huolehtimaan niistä. Iso sali talon sydämessä tarjoaa oivan paikan lasten leikeille, jumppa- ja musiikkihetkille sekä tilan yhteisten juhlien ja tapahtumien pitoon. Salissa säilytetään päiväkodin liikuntamateriaalia, jotka ovat lasten käytössä. Jokainen ryhmä voi vaikuttaa itse omiin oppimisympäristönsä ratkaisuihin, joilla pyritään myös tukemaan pienryhmätoimintaa. Vanhemmat lapset ruokailevat ruokasalissa, jolloin ryhmätilan ei tarvitse toimia ruokailupaikkana, vaan sen voi suunnitella tukemaan muita toimintoja.

Päiväkodin ja koulun piha on laaja ja monimuotoinen tarjoten näin lapsille oivan mahdollisuuden seikkailuun, vapaaseen liikuntaan ja leikkiin. Lähimetsä tarjoaa myös hyvät mahdollisuudet retkeilyyn, luonnon havainnointiin ja tutkimiseen sekä luonnosta nauttimiseen. Lähiympäristöstä löytyvät sekä hiihtomaastot että luistelukentät. Lähistölle on myös valmistunut uusi ulkoilualue monipuolisine leikkivälineistöneen.

Hyvä psyykkinen toiminta- ja oppimisympäristö muodostuu positiivisesta ilmapiiristä, johon jokainen työntekijä vaikuttaa. Tärkeää on, että aikuisilla on aikaa kuunnella jokaista lasta ja olla aidosti läsnä lapsen maailmassa. Aikuisen vastuulla on luoda kiireetön ja positiivisella tavalla kannustava ilmapiiri. Tärkeäksi koemme myös suvaitsevaisuuden ilmapiirin niin, että jokainen tulee hyväksytyksi omana itsenään. Aikuiset itse toimivat myös mallina lapsille vuorovaikutuksesta ja suhtautumisesta toisiin ihmisiin.

Hyvässä sosiaalisessa oppimisympäristössä korostuu hyvä, läheinen vuorovaikutus sekä lasten että lasten ja aikuisten kesken. Yhteisöllisyyteen kasvaen päiväkodissa opitaan yhdessä kantamaan vastuu asioiden sujumisesta sekä yhdessä kantamaan vastuuta toinen toisistamme.

Tieto- ja viestintäteknologia on nykyisin osa lasten arkipäivää. Lähes jokaisen lapsen kotona on tietokone ja päiväkodeissakin tietokoneet alkavat olla enenevissä määrin osa avointa oppimisympäristöä. Tavoitteena on saada tietokone yhdeksi oppimisen välineeksi päiväkodin oppimisympäristöihin ja lisätä henkilöstön pedagogista tietokoneen käyttöä sekä myös liittää tietokoneen käyttö osaksi yksikkökohtaisia esiopetus- ja varhaiskasvatussuunnitelmia. Tietokoneiden käyttö työvälineenä toisten lasten kanssa muodostaakin lapsen elämään yhden oppimismahdollisuuden, joka tulisi pystyä pedagogisesti hyödyntämään. Tietokoneen pedagogisella käytöllä tarkoitetaan aikuisen tavoitteellista oppimiskäsityksiin perustuvaa tietoa ja taitoa, joiden avulla hän ohjaa lasta tietokoneympäristössä ja muussa tietokoneisiin liittyvissä toiminnoissa. Pyrimme välittämään myös vanhemmille tietoa kaikesta siitä miten tietokonetta voi käyttää laadukkaasti.

5.6 Moninaisuus varhaiskasvatuksessa

5.6.1 Kasvun ja oppimisen tuki

Päiväkodissa lapsia havainnoidaan sekä yksilöinä, että ryhmän jäsenenä käyttäen tarvittaessa apuna varhaiskasvatussuunnitelmaa, Vantaalla tehtyjä kasvun ja oppimisen tuen materiaaleja ja lomakkeita. Näin toimien kaikki lapsen kehityksen osa-alueet tulevat huomioitua. Varhainen puuttuminen lapsen tuen tarpeeseen on tärkeää. Huolesta keskustellaan ensin tiimissä ja kasvattajat ottavat asiat puheeksi lapsen vanhempien kanssa. Päiväkodin johtajan tulee myös olla tietoinen mahdollisista kehityksen pulmista. Kun tuen tarve on todettu, sovitaan yhdessä miten asiassa edetään. Alueella toimivaan konsultoivaan erityisopettajaan ja vanhempien luvalla lastenneuvolaan ja muihin yhteistyötahoihin ollaan tarvittaessa yhteydessä. Konsultoiva erityislastentarhanopettaja pyydetään tarvittaessa päiväkotiin seuraamaan lasta. Arvioidaan yhdessä saako lapsi tarvitsemansa tuen ryhmässä ja mitä apuvälineitä siinä voidaan käyttää.

Lasten kasvun ja kehityksen tukeminen toteutuu laadukkaana pedagogiikan ja suunnitellun kasvu- ja oppimisympäristön keinoin. Käytössä ovat mm. kuvat, erilainen pienryhmätoiminta, lapsen päivän jäsentäminen jne. Tukea tarvitseva lapsi hyötyy samoista pedagogisista toimenpiteistä kuin lapset yleensäkin. Keskeistä on että hän on ennen kaikkea lapsi, jolla on oma persoonallisuus ja vahvuudet. Tuki liitetään osaksi tavallista arjen toimintaa. Tuen tulee olla joustavaa, pitkäjänteisesti suunniteltua ja tuen tarpeen mukaan muuttuvaa.

Mikäli päiväkodin keinot eivät pelkästään riitä, tehdään vanhemmille ehdotus asiantuntijan konsultaation tai arvioinnin hankkimiseksi. Kelton konsultaation jälkeen ohjataan vanhempia ottamaan yhteyttä tarvittaviin asiantuntijoihin. Tarvittaessa lapsen kehityksen seuranta ja tukeminen käsitellään kasvun ja oppimisen tuen asiantuntijaryhmässä, jossa päätetään tarvittavista tukitoimista. Tukitoimintaryhmän ryhmälle laatii päiväkodinjohtaja. Tukimuotoja ovat esimerkiksi suhdeluvun väljentäminen, avustajan saaminen ryhmään tai esim. pienryhmään siirtyminen.

Päiväkodin henkilökunta osallistuu koulutuksiin, joissa on mahdollisuus lisätä omaa osaamista kartuttamalla tietoa erityistä tukea tarvitsevien lasten hoidossa ja ohjaamisessa.

5.6.2 Monikulttuurisuuden kohtaaminen

Päiväkodissamme ajatellaan, että ei ole erikseen monikulttuurista päivähoitoa, vaan päivähoitoa tarjotaan kaikille tasavertaisesti. Lapsien kulttuureita ei pyritä korostamaan mitenkään, mutta hoidossa huomioidaan jokaisen kulttuurin omat erillaisuudet. Kanniston päiväkotiin tulevia monikulttuurisia lapsia tuetaan kasvamaan oman kulttuuriinsa ja suomalaisen yhteiskunnan jäseneksi. Otamme huomioon lapsen omaan kulttuuriin kuuluvat erityispiirteet ja tavat, jotka ovat tärkeitä identiteetin kehittymiselle. Erilaisuutta ei pyritä peittämään, vaan perheet voivat avoimesti kertoa kulttuuristaan.

Päiväkodissa kaikki lapset toimivat ja leikkivät yhdessä ja saavat tukea ja vahvistusta itsetunnon toinen toisiltaan. Päiväkodin arjessa monikulttuurisuus tulee ottaa huomioon juhlapyhissä, koska kaikkiin kulttuurei-

hin ei kuulu samat juhlapyhät. Suvaitsevaisuuskasvatus on myös iso osa arkea. Lapsille kerrotaan ihmisten erilaisuudesta ja pohditaan erilaisuuteen liittyviä asioita. Lapsen kasvua monikulttuurisuuteen tuetaan huoltajien ja kasvattajien vastavuoroisen, luottamuksellisen ja toisiaan kunnioittavan kumppanuuden kautta.

Pienryhmätoiminnan merkitystä korostuu monikulttuuristen lasten kohdalla. Työntekijällä on tällöin mahdollisuus havainnoida lasta, huomioida lapsi paremmin ja kielen kehityksen kannalta pienryhmät toimivat mainiosti. Jokaisen lapsen kohdalla tulee arvioida, mitkä työmenetelmät tukevat ja auttavat lasta parhaiten. Kuvien käyttö toiminnan tukena sopii erityisesti myös toimintaan monikulttuuristen lasten kanssa. Jos yhteistä kieltä ei ole, kuvien avulla kommunikointi onnistuu. Aikuinen voi sanallistaa kuvia, jolloin lapselle tarttuu helpommin suomen kieltä. Arjessa lorujen, laulujen, leikkien ja sanasäkkien käyttö myös tukee monikulttuurisen lapsen kielenkehitystä. On hyvä muistaa, että arjessa on jo valmiiksi lähellä yksinkertaisia asioita ja esineitä, joiden kautta lapsen kanssa toimimista voidaan tukea.

Monikulttuuristen lasten kanssa toimiessaan kasvattajat hyödyntävät myös kili- ja kuttu-materiaaleja. Kili-materiaali sisältää motorisen ja kielellisen osuuden, joita toteutetaan leikin kautta. Harjoituksilla voidaan kehittää lasten puheilmaisua, kielellisiä taitoja ja sensomotorisia perusvalmiuksia. Kuttu on jatkoa kili-materiaalille ja siinä käytetään kuvia sekä leluina että kommunikaatiovälineinä. Kuttu kehittää lapsen kielen lisäksi myös leikkitaitoja, kykyä toteuttaa leikkiä ja nauttia siitä kuvien avulla sekä vuorovaikutustaitoja. Lapsen kielen ja kulttuurin tukemisesta sovitaan yhdessä huoltajien kanssa tehtävässä varhaiskasvatussuunnitelmassa, jossa on mahdollisuus käyttää tulkia apuna. Päiväkodissamme on S2 (suomi toisena kielenä) -vastaavat, jotka osallistuvat koulutuksiin ja tarvittaessa järjestävät päiväkodissamme S2- opetusta.

5.6.3 Uskonto- ja katsomuskasvatus

Varhaiskasvatuksen eettinen kasvatus sisältyy kaikkeen toimintaan ja on kaikille lapsille yhteistä. Korostamme päiväkodissamme oikeudenmukaisuutta, tasa-arvoa ja toisten kunnioittamista. Tuemme myönteisen minäkuvan kehitystä, joka auttaa lasta hyväksymään itsensä ja muut ihmiset. Päivittäisissä tilanteissa pohdimme ja tarkastelemme oikeaa ja väärää, hyvää ja pahaa, totuutta ja valhetta. Turvallisessa ympäristössä käsittelemme myös pelkoja, ahdistusta ja syyllisyyttä. Pienten lasten kasvattajina olemme ennen kaikkea eettisiä kasvattajia. Omalla toiminnallamme olemme esimerkkeinä lapsille. Kulttuurisessa katsomuskasvatuksessa tarjoamme tietoa asioista, joita jokaisen Suomessa asuvan on tärkeä tuntee uskonnollisesta ja kulttuurisesta taustasta riippumatta. Näitä ovat esimerkiksi perheen ja suvun juhlat, itsenäisyyspäivä, Kalevalanpäivä, pyhäinpäivä, joulukin ja pääsiäinen. Tavoitteena on kasvaminen kunnioittavaan kohtaamiseen.

Esiopetuksessa ohjaamme lasta itse löytämään ratkaisumalleja ristiriitatilanteisiin. Lapset laativat yhdessä aikuisten kanssa ryhmän yhteiset toimintatavat ja säännöt. Kulttuurisessa katsomuskasvatuksessa tutustumme lisäksi lapsia lähellä olevien kulttuurien ja katsomusten juhliin ja tapoihin.

Uskonto- ja katsomuskasvatuksen toteuttamisesta keskustelemme aina yhdessä perheen kanssa muun muassa vasu-keskustelussa.

Kanniston päiväkotitekee yhteistyötä Vantaankosken seurakunnan kanssa, joka järjestää kirkkovuoteen liittyviä tapahtumia päiväkotimme lapsille. Seurakunnan järjestämiin tapahtumiin osallistumisesta sovitaan yhdessä perheiden kanssa.

5.7 Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys

Kestävä kehitys on yksi varhaiskasvatuksen arvoista. Varhaiskasvatuksella on tärkeä tehtävä kestävä kehityksen edistämisessä sekä lapsen ympäristökäsityksen muodostumisessa, koska lapset saavat elämisen mallinsa ensimmäisinä vuosina aikuisilta. Kannistossa lapsilla tulee olla mahdollisuus oppia ympäristöä säästäviä ja suojelevia elämäntapoja, sillä niitä taitoja he tulevat tarvitsemaan tulevaisuudessa joka tapauksessa. Tekemällä, kokemalla ja seuraamalla lapset kasvavat luontevasti kestävä kehityksen mukaiseen ympäristöaatteeseen. Varhaiskasvatuksen tulee tehdä tämä ympäristöaatte tutuksi myös kaikille

lasten vanhemmille. Varhaiskasvatuksen ekologiseen arkeen kuuluu monia ruoka- ja jätehuoltoon, puhtauteen, energian- ja vedenkulutukseen, päivähoidon tiloihin sekä kaikkeen toimintaan liittyviin hankintoihin vaikuttavia ratkaisuja.

Kanniston päiväkodin ympäristössä on hiihtolatuja, luistelukenttä, pulkkamäki ja leikkipuistoja. Melkein päiväkodin pihasta pääsemme metsään leikkimään ja ihmettelemään. Metsäretket ovat tärkeitä lapsen motorisen ja kielellisen kehityksen kannalta. Metsässä harjoitteleminen myös yhdessä toimimista ja oppimista. Metsän ja luonnon on todettu johtavan pitkäkestoisempiin ja mielikuvitusrikkaampiin leikkeihin, joten annamme runsaasti aikaa leikeille metsässä. Hyödynnämme metsää ja luontoa yhtenä oppimisympäristönä, josta saamme sekä materiaaleja että ideoita leikkeihin ja toimintaamme.

Kannistossa on kaksi nimettyä ekotukihenkilöä, joiden tehtävänä on opastaa ja kannustaa työyhteisöä ympäristövastuullisen toimintaan päiväkodin johtajan tuella. Päiväkodin omissa tiloissa ja lähiympäristössä olevat kierrätyspisteet tarjoavat erinomaiset mahdollisuudet kierrättämiselle. Kannistossa ryhmät kierrättävät kartonki-, paperi-, metalli- ja lasijätteen. Käsipyyhepaperit kerätään biojätepusseihin. Ruokajätteen synnyn ehkäiseminen on tärkeää kannistolaisille. Lapset saavat itse vaikuttaa ruuan määrään, jolloin jätettä syntyy vähemmän.

Päiväkodin henkilökunta kiinnittää huomiota omassa toiminnassaan jätteen synnyn ehkäisyyn ja opettaa tätä myös lapsille. Pyrimme kierrättämään materiaaleja uudelleen esimerkiksi askartelussa. Myös vanhempien tekemät lahjoitukset (paperi, lelut, askartelutarvikkeet, roolivaatteet, jne.) ovat tärkeitä kestävä kehityksen näkökulmasta. Päiväkodissa kiinnitetään huomiota myös sähkön ja veden kulutukseen. Valaistuksen riittävyyttä arvioidaan arjessa ja turhat valot sammutetaan. Omalla esimerkillämme opetamme lapsia ekologiseen ajatteluun: kun saamme lapset innostumaan, siirtyy innostus ja tieto myös perheille.

5.8 Varhaiskasvatuksen toimintamuodot

5.8.1 Esiopetuksen järjestäminen

Kanniston päiväkodissa järjestetään perusopetuslain mukaista esiopetusta. Päivittäinen esiopetusaika on klo 8.30 - 12.30 noudattaen koulujen toiminta-aikoja. Esiopetuksesta vastaa lastentarhanopettaja. Lastenhoitaja osallistuu toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Esiopetuksessa huomioidaan Vantaan vuositteiset painopistealueet. Vuonna 2013 painotetaan luontoa ja ympäristöä. Toisena painopistealueena on leikki.

Esiopetus on suunnitelmallista pohjautuen erilaisiin oppimistilanteisiin, tekemisiin, oivalluksiin ja kokemuksiin. Leikkimateriaaleja hankittaessa on huomioitu, että ne ovat laadukkaita ja monipuolisia ja ympäristö on lasta kiinnostava. Toimintaympäristössä olevat materiaalit ovat lapsen iän ja kehitystason mukaisia. Esiopetusta toteutetaan paljon pienryhmissä, sillä se mahdollistaa lapsen yksilöllisen opetuksen ja havainnoinnin. Toimimme myös koko ryhmänä harjoitellen tulevaa koulun käyntiä varten. Sisältöalueita toteutetaan leikin avulla. Päiväkodissamme on lasta hyväksyvä, kannustava ja turvallinen ilmapiiri. Lapsi tuntee olevansa ryhmän

jäsenenä arvokas ja tärkeä omana itsenään. Kenenkään kiusaamista emme missään nimessä salli ja työskentelemme arjessa niin, että kaikki oppivat kunnioittamaan ja arvostamaan itseään ja toisiaan.

Esiopetuksen toiminta-ajatuksena on lapsen yksilöllisen oppimisen tukeminen ja seuranta. Teemme yhteistyötä Kanniston koulun ja kodin kanssa. Syksyllä ja keväällä pidetään lapsen vanhempien kanssa kasvatuskeskustelu ja keväällä lisäksi esiopetuksen ja koulun välinen tiedonsiirtopalaveri (ESKO- tiedonsiirtopalaveri). Päiväkodissamme olevat esikoululaiset menevät pääsääntöisesti Kanniston kouluun, joka sijaitsee samassa rakennuksessa.

6 Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi

Kanniston päiväkodin työyhteisön muodostavat kaikki talossa työskentelevät ihmiset. Kiinteästi työyhteisöömme kuuluvat tietysti myös kaikki ne tahot jotka järjestävät meille tukipalveluja joita ilman arkemme ei sujuisi. Päiväkodin kanssa samassa rakennuksessa toimivat myös koulu, hammashoitola, nuorisola ja vapaa-aika, joiden kaikkien toiminta vaikuttaa ainakin jossain määrin arkeemme.

Päiväkodin työyhteisössä pidämme tärkeänä jatkuvaa, avointa ja arvostavaa keskustelua. Kunnioitamme erilaisuutta; ihmisten ja heidän taustojensa monimuotoisuutta. Tavoitteenamme on tarjota lapselle hyvä päivähoitopäivä, jossa lapsen ja kasvattajan ja kasvattajan ja kasvattajan välinen hyvä vuorovaikutus korostuu. Päiväkotimme toiminnasta vastaa päiväkodin johtaja yhdessä henkilöstön kanssa. Ryhmien lastentarhanopettajat kantavat

päävastuun lapsiryhmän pedagogiikasta ja tavoitteen suuntaisesta työskentelystä. Lastenhoitajilla on myös pedagoginen vastuu omista pienryhmistä. Ryhmän kasvattajat suunnittelevat ja toteuttavat toimintaa yhdessä.

Työyhteisössämme on selkeät rakenteet, joihin kaikki työntekijät sitoutuvat.

Rakenteisiin kuuluvat:

Yksikkökokous, edustuksellinen tiimi, joka toinen maanantai, johon osallistuu työntekijä jokaisesta ryhmästä. Puheenjohtajana toimii päiväkodin johtaja. Kokouksessa tiedotetaan, suunnitellaan, kehitetään ja keskustellaan ja tehdään kaikkea sitä välttämätöntä jotta arki talossa sujuu.

Tiimipalaveri joka toisella viikolla, jolloin koko tiimi suunnittelee ja kehittää toimintaansa ja toisen ryhmän kasvattajat valvovat silloin heidän lapsiaan.

Kehittämispäivä kerran vuodessa jolloin henkilöstö suunnittelee, kouluttautuu ja kehittää kokonaisen päivän. Silloin päiväkodin lapset hoidetaan lähiseudun päiväkodeissa.

Ryhmäpalaverit esimiehen kanssa pidetään vähintään kerran vuodessa.

Kehityskeskustelut esimiehen ja työntekijän välillä pidetään kerran vuodessa.

Työyhteisön pelisääntöihin sitoudutaan. Työyhteisön säännöt suunnitellaan ja tarpeen mukaan kehitetään aina niin että kaikki osallistuvat, sitoutuvat ja ovat vastuussa sääntöjen noudattamisesta.

Kehitettäviä asioita sekä toimintatavoissamme arjessa, että pedagogiikassamme, kehitämme yhdessä suunnitellen sekä yhdessä toimien ja asioista paneutuen keskustellen.

6.1 Toiminnan arviointi

6.1.1 Varhaiskasvatustoiminnan ja työyhteisön toimintatapojen arviointi

Arvioinnin kohteena ovat toimintaa ohjaavat suunnitelmat ja tavoitteet sekä niiden toteuttaminen. Lisäksi kiinnitämme huomioita ilmapiiriin ja kommunikointiin aikuisten, lasten ja vanhempien kanssa. Arviointia tehdään havainnoimalla, kirjaamalla, dokumentoimalla, kuvilla sekä haastattelemalla. Arviointia tekevät työtiimit keskuudessaan ja johtajan kanssa sekä koko työyhteisö yhdessä. Arvioinnin arvioimisestakin keskustelemme yhdessä. On tärkeä, että jokainen aikuinen arvioi aika ajoin omaa toimintaansa suhteessa yhdessä sovittuihin asioihin.

Aina uuden toimintakauden alussa koko työyhteisö kokoontuu yhdessä arvioimaan varhaiskasvatussuunnitelmamme sisältöjen ajanmukaisuutta ottaen huomioon senhetkiset lapset, lapsiryhmät ja aikuiset, toimintaympäristön tarvittavat muutokset ja toimintaolosuhteet. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota siihen varmistammeko näillä sovituilla periaatteillamme lapsen ajankohtaiset kasvatukselliset ja opetukselliset tarpeet ja tavoitteet.

6.1.2 Varhaiskasvatusympäristön arviointi

Päiväkotimme varhaiskasvatusympäristöä arvioidaan päiväkodin arvojen perusteella. Onko se turvallinen ja esteettinen? Ovatko tavarat lapsen ulottuvilla? Näkyvätkö toiminnan muodot, erilaiset teemat, lasten piirustukset ja askartelut toimintaympäristössä? Tarkistelemme myös ympäristön siisteyttä, esteettisyyttä ja sitä että esillä olevat asiat ovat harkiten esille laitettu. Varhaiskasvatusympäristö elää, joustaa ja mukautuu tarpeiden mukaan. Siksi arvioimme vastaavatko tilat kyseistä toimintaa vai onko tarvetta uudelleen järjestelyihin.

6.1.3 Lasten ja vanhempien osallisuus arvioinnissa

Arviointia tekevät myös lapset ja vanhemmat. Vanhempien kanssa keskustellaan päivittäin arjen asioista. Varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluissa arvioimme vanhempien kanssa suunnitelmassa sovittujen asioiden toteutumista. Vanhemmat osallistuvat arviointiin myös osallistumalla kyselyihin, haastatteluihin sekä vastaamalla asiakastytyväisyyskyselyyn.

7 Kumppanuudet ja yhteistyöverkostot

Kanniston päiväkodissa toteutetaan työtä laajassa yhteistyöverkostossa.

7.1 Yhteistyötahot ja kumppanuudet

Perusopetus: Päiväkotimme sijaitsee Kanniston koulun kanssa samassa rakennuksessa. Voimme tarvittaessa käyttää koulun salia ja yhteisiä ulko- ja sisätiloja. Käytössämme on yhteinen kouluisäntä, ruokasali ja monistamo. Lähipäiväkotien ja koulujen kanssa teemme monenlaista yhteistyötä ja välineiden lainaamista, meillä on mm. mahdollisuus polttaa savitöitä Kivistön koulussa.

Esiopetusikäisillä on omat kummiluokat, joiden kanssa he tekevät yhteistyötä. Keväällä pidetään yhteinen tiedonsiirtopalaveri sekä Kanniston, Kivistön ja Seutulan koulun kanssa tulevista ekaluokkalaisista.

Konsultoiva erityislastentarhanopettaja (Kelto):

Toisinaan lapsen kehityksessä voi esiintyä eri syistä tuen tarvetta. Kun päiväkodissa tai vanhemmilla herää huoli lapsesta tai hänen kehityksestään, keskustelemme avoimesti yhdessä ja mietimme, miten edetä asiassa. Otamme tarvittaessa yhteyttä konsultoivaan erityislastentarhanopettajaan kysyen neuvoja lasta koskevis-
sa asioissa. Jos päiväkodin tukitoimet eivät riitä, lapselle tehdään tehostetun tuen suunnitelma yhdessä vanhempien, päiväkodin henkilökunnan ja konsultoivan erityislastentarhanopettajan kanssa.

Tilanteen vaatiessa olemme yhteydessä myös muihin yhteistyötahoihin esimerkiksi neuvola, fysioterapeutti, toimintaterapeutti, psykologi, puheterapeutti, neuvolan perhetyöntekijä ja lastensuojelu.

Vanhempien kanssa teemme aktiivisesti yhteistyötä kasvatuskumppanuuden hengessä. Meillä on ollut mahdollisuus tutustua ja hyödyntää vanhempien ammatteja; esim. poliisi on kertonut työstään lapsille ja antanut liikennevalistusta. Vanhemmat ovat lahjoittaneet meille esimerkiksi leluja, vaatteita ja askartelumateriaaleja. Olemme myös saaneet lahjoituksia yrityksiltä.

7.2 Varhaiskasvatuksen ja lastenneuvolan yhteistyö

Kanniston päiväkotito ja neuvola tekevät läheistä yhteistyötä päivähoitopalveluja käyttävien lapsiperheiden kanssa. Asiakaslähtöisen yhteistyön tavoitteena on turvata kaikenikäisten lasten suotuista kehitys ja tarpeen vaatiessa antaa varhaista tukea lapsen kasvuun ja kehittymiseen.

Lapsen täyttäessä 4- vuotta vanhemmat varaavat lapselle vastaanottoajan neuvolaan. Ennen neuvolakäyntiä vanhemmat täyttävät yhdessä päivähoidon henkilökunnan kanssa yhteistyölomakkeen, jonka vanhemmat ottavat mukaan neuvolakäynnille. Nelivuotiaat lapset kuuluvat valtakunnallisesti laajan hyvinvointitarkastuksen piiriin, joka toteutetaan Vantaalla pääkaupunkiseudullisen Hyve -mallin mukaisesti. Hyve-malli koostuu päivähoidossa käytävästä 4-vuotiaan lapsen Hyve-varhaiskasvatuskeskustelusta ja neuvolan laajasta terveys-tarkastuksesta. Neuvolakäynnin aikana kartoitetaan lapsen kasvua ja kehitystä, keskustellaan perheen elämäntilanteesta ja lapsen kasvatukseen liittyvistä vanhempien kysymyksistä. Käynnin yhteydessä sovitaan tarvittaessa lapsen ohjauksesta muiden asiantuntijoiden jatkotutkimuksiin tai hoitoon. Neuvolakäynnin jälkeen vanhemmat toimittavat yhteistyölomakkeen lapsen päivähoitoryhmään.

7.3 Esiopetuksesta kouluun

Kanniston päiväkodin esiopetukseen osallistuvat lapset siirtyvät usein Kanniston kouluun. Näin jo koulun alkaessa monet koulun asiat kuten muun muassa ruokailu ja ulkoilu ja koulu rakennuksena ovat lapsille tuttuja. Myös tulevat koulukaverit ovat usein esiopetuksesta tuttuja. Tämä tukee joustavaa siirtymistä esiopetuksesta kouluun erinomaisesti.

Kanniston päiväkodissa toimitaan Vantaalla käytössä olevan yhtenäisen esi- ja alkuopetuksen tiedonsiirtomallin mukaisesti. EsKo -tiedonsiirtoprosessin tavoitteena on varmistaa tiedon välittyminen kaikista koulutuskokkeista ja samalla vähentää suullisesti siirrettävän tiedon määrää. EsKo -prosessissa esiopettaja havainnoi esiopetusryhmän lapsia ja kokoaa havainnot lasten taidoista, vahvuuksista ja tuen tarpeista. Kerätyt tiedot siirretään huoltajien luvalla lapsen tulevalle koululle. Opetuksen järjestämisen kannalta olennainen tieto voidaan kuitenkin aina siirtää kouluun. Vastaanottava koulu hyödyntää saatua tietoa opetuksen suunnittelussa.

Kasvun ja oppimisen tukea tarvitsevat lapset ohjautuvat joko Sujuvasti kouluun – prosessiin tai heidän koulunkäynnin aloituksessa tarvitsemansa tuki suunnitellaan yhteistyössä huoltajien ja koulun kanssa tehostetuna EsKo – tiedonsiirtona.

7.4 Lasten kehitystä ja vanhemmuutta tukevat kumppanit

Vantaalla perheen on mahdollista saada tukea kotipalvelusta. Kotipalvelun työntekijä voi tarvittaessa hoitaa lapsia, ohjata kasvatuksessa tai tukea vanhemmuutta, arkirutiinien hallintaa ja perheen toimintakykyä muutuvissa elämäntilanteissa. Muita perheen tukimuotoja ovat tukiperheiden käyttö ja Mannerheimin lastensuojeluliiton kumppanuussopimuksen kautta mahdollistuvat perhekummit.

Lapsiperheillä on myös mahdollisuus saada tukea vanhemmuuteen neuvolan perhetyönä, joka on osa äitiys- ja lastenneuvolapalvelua. Neuvolan perhetyössä on tavoitteena perheen voimavarojen vahvistuminen vanhemmuudessa, lasten hoidossa ja kasvatuksessa sekä muissa arjen haasteissa. Neuvolan perhetyöntekijään voi rohkeasti ottaa yhteyttä silloin kun tuntuu, että siitä saattaisi olla apua omalle perheelle.

Perheneuvola puolestaan tarjoaa yhteistyötahoille asiantuntija-apua lasten ja nuorten psyykkiseen kehitykseen ja perheiden hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Lasten huoltajat voivat hakeutua perheneuvolaan lapsen kasvua ja kehitystä koskevien kysymysten vuoksi sekä perheessä esiintyvien ristiriitojen selvittämiseksi ja ratkaisemiseksi.

Kanniston päiväkotitekee tarvittaessa aina yhteistyötä lastensuojelun kanssa (Vantaan varhaiskasvatuksen ja lastensuojelun yhteistyömalli.) Lisäksi varhaiskasvatus tekee yhteistyötä kuntouttavien tahojen, esimerkiksi erilaisten lasten terapiapalvelujen ja muiden tutkivien tahojen kanssa.

7.5 Lasten kasvatusta ja opetusta tukevat kumppanit

Yhteistyötä on myös lähipäiväkotien, Vantaankosken seurakunnan (Kivistön kirkko) kanssa. Lisäksi meillä on mahdollisuus hyödyntää kirjastonpalveluja, kirjastoauto vierailee koulun parkkipaikalla viikoittain. Kirjasto-käynnit sekä tutustumiset seurakuntiin rikastuttavat lapsiryhmien toimintaa. Vantaan kaupungilla on käytössään kieli- ja kulttuurikoordinaattori, joka auttaa ja tukee päiväkodin henkilökuntaa monikulttuuristen lasten kielen kehityksessä.

Varhaiskasvatuksen kumppanina luonto ja ympäristökasvatuksen toteuttamisessa on Vantaan luontokoulu, joka kouluttaa henkilöstöä, ja jossa lapsi-ryhmät vierailevat. Tilakeskuksen kanssa tehdään yhteistyötä ympäristövastuullisen toiminnan edellytysten parantamiseksi (energiatehokkuus, jätehuolto ym.). Kaupunkisuunnittelun kanssa on koottu tietoja varhaiskasvatuksen toimintayksiköiden käyttämisestä luontoalueista, jotta lapsille voidaan jatkossakin turvata luontokokemuksia lähimetsässä.

8 Hyvinvointityö ja oppilashuolto

Lasten hyvinvoinnin edistäminen on toimintamme lähtökohtana. Lapsen hyvinvointi tarkoittaa sitä, että lapsen perustarpeet on tyydytetty ja lapsella on niin fyysisesti kuin psyykkisestikin turvallinen kasvuympäristö. Kun perusta on kunnossa, lapsen hyvinvointia voidaan edistää tarjoamalla lapselle erilaisia aktiviteetteja, joiden myötä lapsi voi oppia uusia tietoja ja taitoja. Lapsen yksilöllisyyden huomioon ottaminen edistää lapsen hyvinvointia. Lapsen aloittaessa päivähoidon, järjestämme aikaa tutustumiseen ja toivomme vanhempien olevan alkuun lapsen mukana päiväkodin arjessa. Tämä luo perusturvallisuutta. Ryhmän aikuisista joku nimetään perehdyttämään uusi lapsi vanhempineen.

Päiväkodissamme pyrimme ylläpitämään pitkäkestoisia ihmissuhteita lasten ja henkilökunnan välillä. Mahdollisista siirroista lapsiryhmästä toiseen kesken vuotta neuvottelemme vanhempien kanssa ja mietimme yhdessä kenelle siirto sopisi.

Pyrimme huomioimaan jokaisen lapsen omana itsenään, niin että lapsi tuntee itsensä hyväksytyksi ja rakastetuksi. Päivät organisoimme niin, että aikaa jää myös lasten henkilökohtaiselle huomiolle. Pienryhmätyöskentely mahdollistaa yksilöllisen kohtaamisen entistä paremmin. Aina arjessa täytyy muistaa antaa lapselle mahdollisuus syliin ja läheisyyteen. Pidämme tärkeänä kuulumisten vaihtoa lapselle merkityksellisistä asioista. Lasta kuunnellaan keskittyneesti ja vanhempien ja henkilökunnan kesken vaihdetaan päivittäin kuulumisia.

Lapsen ikä- ja kehitystason huomioimme pienryhmätoiminnan ja porrastamisen avulla. Ikä- ja kehitystason huomioiminen edellyttävät henkilökunnaltamme tarkkaa lapsihavainnointia ja lasten tuntemusta. Tällöin myös kasvatuskumppanuus korostuu. Tarjoamme lapselle riittävästi haasteita huolehtien samalla siitä, että lapselta ei kuitenkaan vaadita liikaa; aikuisen tehtävänä on tunnistaa lapsen kyvyt ja taidot.

Päiväkodissamme lapsi saa positiivista palautetta ja kokee onnistumisen elämyksiä kaikissa arkipäivän tilanteissa. Usein sanaton viestintä ilmaisee lapselle palautteen tehokkaasti. Näin ollen kiinnitämme huomiota myös sanattomaan viestintään. Pidämme tärkeänä sitä, että lapsi tuntee aikuisen olevan kiinnostunut tämän ajatuksista ja tekemisistä.

Huolehdimme lapsen fyysisistä tarpeista: ravinnosta, levosta, ulkoilusta ja vaatetuksesta. Turvallisuuden ja miellyttävän ilmapiirin takaamiseksi pyrimme siihen, että aikuisia on riittävästi läsnä eri tilanteissa (mm. ulkoilu, lepo, ruokailu). Pyrimme joustamaan tilanteiden ja lasten tarpeiden mukaan ja tarvittaessa muutamme työvuoroja ja työtapoja lasten tarpeita vastaaviksi.

Esiopetuksen oppilashuolto

Päiväkotimme oppilashuollon tavoitteena on, että lapsi tuntee esiopetusryhmän turvallisesti ja viihtyisäksi. Seuraamme ja arvioimme koko yhteisön ja esiopetusryhmän hyvinvointia sekä huolehdimme siitä, että jokaisen lapsen yksilölliset kasvuun ja kehitykseen sekä terveyteen liittyvät tarpeet huomioidaan.

Oppilashuoltotyötä tehdään päivittäin eri tilanteissa. Tämän lisäksi lasten hyvinvointiin liittyviä asioita käsitellään moniammatillisessa oppilashuoltoryhmässä. Oppilashuoltoryhmässä toimivat päiväkodin johtaja, esiopetuksen opettaja, konsultoiva erityislastentarhanopettaja ja lastenneuvolan terveydenhoitaja. Oppilashuoltotyötä ohjaa luottamuksellisuus ja yhteistyö kotien kanssa. Huoltajat voivat tuoda heitä askarruttavia asioita oppilashuoltoryhmän käsittelyyn ottamalla yhteyttä esiopetuksen työntekijään, joka vie asian eteenpäin oppilashuoltoryhmän puheenjohtajana toimivalle päiväkodin johtajalle.

Jos lapsen asiaa käsitellään oppilashuoltoryhmässä, huoltajiin ollaan aina etukäteen yhteydessä ja huoltajilla on mahdollisuus olla mukana asian käsittelyssä. Jos huoltajat eivät osallistu tilaisuuteen, kerrotaan heille oppilashuoltoryhmän kokoontumisen jälkeen, mitä kokouksessa on puhuttu, miten asiassa edetään sekä mitä tietoa ja kenelle tullaan mahdollisesti siirtämään asian edistämiseksi.

Oppilashuoltoryhmässä työskennellään kahdella tasolla:

Yhteisöä koskevat asiat

Oppilashuoltoryhmässä käsitellään hyvinvoinnin kannalta olennaisia esiopetuksen yleisiä teemoja, kuten esimerkiksi ryhmähenkeä, turvallisuuteen liittyviä asioita sekä kiusaamisen estämistä ja siihen puuttumista.

Myös yksittäisen lapsen asia saattaa olla sellainen, että sen tulee olla yleisellä tasolla henkilöstön tiedossa. Tällä varmistetaan, että muutkin kuin esiopetusryhmän työntekijät voivat puuttua tarvittaessa tilanteeseen. Esimerkiksi lapsen pysyvä sairaus (diabetes ym.) tai aggressiivinen käytös saattavat vaatia välittömiä toimia. Tiedottaminen henkilökunnalle yksittäistä lasta koskevissa asioissa tehdään yhteistyössä huoltajien kanssa.

Yksilöä koskevat asiat

Oppilashuoltoryhmän käsitellessä yksittäisen lapsen asiaa, paikalla voivat olla vain ne työntekijät, joille asian käsittely välittömästi kuuluu. Huoltajilta pyydetään erikseen kirjallinen suostumus, jos oppilashuoltoryhmään kuulumaton työntekijä, kuten esimerkiksi puheterapeutti tai psykologi, osallistuu asian käsittelyyn.

Oppilashuoltotyössä noudatetaan tietosuoja- ja salassapitosäädöksiä (Perusopetuslaki 40§ ja 41§).

9 Varhaiskasvatuksen viestintä

Kannistossa pidämme tärkeänä jatkuvaa vuorovaikutusta vanhempien kanssa. Lapsen päivän päättyessä kerromme päivän kulusta sekä tapahtumista; leikit, toimintatuokiot, ruokailu, ulkoilu, unet ja muut pienet arjen asiat. Lapsen arjesta kerromme myös viikko- tai kuukausikirjeellä, jotka lähetämme sähköisesti koteihin. Joka ryhmässä on myös käytössä ilmoitustaulut, joissa ilmoitamme tärkeistä tapahtumista. Myös valokuvauksen avulla tuomme lapsen arkea näkyväksi.

Hoidon alkaessa käymme alkukeskustelun, jossa vanhemmat kertovat lapsestaan Lapsi kotioiloissa- lomakkeen avulla. Kerran vuodessa käydään vanhempien kanssa varhaiskasvatussuunnitelma keskustelu (VASU), jota täydennetään tarvittaessa vuoden kuluessa. Vanhempainilloissa kerrotaan päiväkodin/ryhmän ajankohtaisista asioista.

Kanniston varhaiskasvatussuunnitelma on elävä dokumentti ja työväline, jonka päivittäminen on jatkuvaa. Tässä dokumentissa tuomme näkyväksi meille tärkeitä, arjessa mukana olevia asioita. Vasun tekemisessä ja päivittämisessä meillä on apuna vihkonen, joka kiertää henkilökunnalla sekä perheissä. Sinne jokainen voi merkitä tärkeiksi kokemiaan ajatuksiaan. Luemme vihkoa säännöllisesti ja liitämme tekstejä myös vasuun.

- Kivistön alueen vanhempainyhdistyksen (Kiva ry.) kanssa meillä on mahdollisuus tehdä yhteistyötä ja tiedottaa tapahtumista alueen asukkaille.
- Kesällä 2013 avasimme päiväkodin Facebook- sivut jonka käyttämistä kehitämme yhdessä vanhempien kanssa.

Vantaa

Vantaan kaupunki
Sivistystoimi
Kanniston toimintayksikkö
Kenraalintie 6 01700 Vantaa
09 839 34844